

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Statnett SF

Vår dato: 10.03.2022

Vår ref.:

Arkiv:

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Thomas Kallevik

Godkjenning av metodeforslag for utarbeidelse av felles nettmodell etter SO GL artikkel 67.1 og artikkel 70.1

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode for felles nettmodell fra Statnett SF (Statnett) den 10. september 2021. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnettet for elektrisk kraft (SO GL) artikkel 67.1 og 70.1.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for felles nettmodell.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

I Europa pågår det et arbeid med å koble sammen landenes kraftmarkeder. Formålet er å opprette et indre kraftmarked som kan sikre trygg energiforsyning, øke konkurransen og gi forbrukere mulighet til å kjøpe strøm til rimelige priser. Europakommisjonen har som et ledd i dette arbeidet blant annet vedtatt åtte forordninger innenfor kraftmarksområdet. SO GL er en av disse. SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹

SO GL setter krav til driftssikkerhet og tiltak for å opprettholde normal drift, og legger utgangspunktet for felles metoder, prinsipper og tidsfrister for driftsplanlegging og driftssikkerhetsanalyser. Forskriften inneholder også regler for frekvensregulering og reserver, inkludert tekniske krav til blant annet responstider og volum.

SO GL inneholder krav om at Statnett skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal Statnett utarbeide sammen med andre systemoperatører for transmisjonsnett (TSO) i synkronområdet Norden, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS, med unntak av Island og Liechtenstein.

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av TSOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter SO GL artikkel 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven § 6-1.²

Ett av forslagene som etter SO GL skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til metode for felles nettmodell. Metoden skal bygge på de individuelle nettmodellene som de respektive TSOene har etablert etter krav i SO GL, og som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om fastsettelse av retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) og Europakommisjonens forordning (EU) 2016/1719 av 26. september 2016 om fastsettelse av retningslinjer for langsiktig kapasitetstildeling (FCA).

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 10. september 2021 mottok RME forslag til metode for felles nettmodell fra Statnett i henhold til SO GL artikkel 67.1 og 70.1, jf. artikkel 5.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle TSOene i EØS.

Både CACM, FCA og SO GL inneholder krav til en metode for felles nettmodell. Den eldste forskriften, CACM som kom i 2015, inneholder de grunnleggende kravene om utvikling av individuelle nettmodeller (IGM) og hvordan disse skal sammenkobles til den felles nettmodellen (CGM). CACM inneholder også bestemmelser om bruk av standardiserte scenarioanalyser for å framskaffe relevant datainputs for nettmodellene for døgn- og intradagmarkedet. FCA fra 2016 henviser til de grunnleggende bestemmelsene om utvikling av IGMer og CGM i CACM, og inneholder i tillegg bestemmelser om scenarioanalyser for de langsiktige tidsrammene. Den nyeste forordningen, SO GL (2017), refererer til alle disse grunnleggende kravene om felles nettmodell i CACM og FCA. SO GL setter i tillegg flere detaljerte og utfyllende krav som berører alle tidsrammene.

TSOene har utviklet metodeforslag for hver av forskriftene. Disse er omtalt som ulike versjoner CGMM v1 (CACM), CGMM v2 (FCA) og CGMM v3 (SO GL). Statnett har oversendt en samlet vurdering av alle versjonene. Dette vedtaket omhandler sistnevnte versjon, CGMM v3.

En nettmodell består av opplysninger som beskriver kraftnettet og inneholder informasjon om blant annet forbruk, produksjon, og topologi. Nettmodellen brukes til fastsettelse av kapasitet og for å sikre driftssikkerheten i området som analyseres. Formålet med metoden er å få en effektiv og sikker deling av nettmodeller i Europa. TSOene utvikler en egen individuell nettmodell (IGM) som videre settes sammen til en felles nettmodell (CGM). Etter innsendelse av IGMen utarbeides det både en CGM for den nordiske regionale sikkerhetskoordinatoren (regional security coordinator, RSC³), og en nettmodell som er felles for hele Europa. TSOene vil ha tilgang til begge nettmodellene for å kunne gjennomføre egne analyser. Ved å sette sammen de ulike IGMene til en CGM, vil man på en effektiv og koordinert måte fastsette kapasitet og utføre sikkerhetsanalyse i forkant av drift.

Metoden beskriver på en standardisert måte hvordan TSOene skal modellere og dele nettinformasjon og scenariobasert informasjon. Statnett har i oversendt informasjon beskrevet konkret hvilken informasjon som skal deles av scenariobasert informasjon og nettinformasjon. Ved hjelp av nettmodellen og de ulike scenariene gjør TSOene datasimuleringer for å prognosere fremtidige driftsforhold på både kort og lang sikt. Det stilles også krav til TSOens rutiner for hva som må gjennomføres før IGMen oversendes til

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

³ Regional Sikkerhets Koordinator – selskaper eid av TSOene som utfører koordinerende oppgaver på vegne av TSOene.

RSCen. Dette gjelder lastflytberegninger, sjekk av lastflytresultater og å gi en overordnet kvalitetsvurdering av IGMen.

TSOen skal til faste tidspunkt og etter fast rutine oversende sin IGM til RSCen. Som følge av denne rutinen vil norske aktører få andre tidspunkt for innsending av data å forholde seg til. Dette vil, ifølge Statnett, gjelde innsending av data etter forskrift om systemansvaret⁴ (fos.) § 17 og energilovforskriften⁵ § 6-1. Statnett opplyser at det ikke vil være behov for en forskriftsendring på bakgrunn av dette, men at Statnetts retningslinjer for utøvelse av systemansvaret, vil bli justert for å være i tråd med kravene i metoden.

Statnett opplyser at innføring av metoden og rutinene vil medføre en økt driftssikkerhet for det norske kraftsystemet. Systemdriften vil da optimeres i forkant av driftstimen, og Statnett mener de vil være bedre forberedt når driftstimen kommer. Statnett har også jobbet med å utvikle sin IGM, samt å utvikle nødvendige IT-verktøy. En ny vaktrolle på landssentralen vil bli opprettet for å kunne vurdere kvaliteten på IGMen og være i kontakt med den nordiske RSCen ved behov. Statnett jobber også med å få bedre prognosedatasett for å bedre prognosen og datakvaliteten for uregulerbar kraft og forbruk.

Statnett vurderer at den samlede metoden for felles nettmodell kan godkjennes innenfor gjeldende regelverk.

1.3. Høring og konsultasjon

TSOene har etter SO GL artikkel 11 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske TSOene fra 6. november til 6. desember 2017 gjennom ENTSO-E⁶. Statnett har sammen med metoden vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har gjennomført en nasjonal konsultasjon av metodeforslaget fra 14. september til 8. oktober 2021. Ingen synspunkter med relevans for forslaget implementering i Norge har kommet inn.

1.4. Koordinering under behandling av saken

Utover RMEs nasjonale konsultasjon, har RME deltatt i Energy Regulators Forum (ERF) sin koordinering for å komme frem til en felles enighet blant de nasjonale reguleringsmyndighetene om metodeforslaget.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. SO GL

SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med SO GL er ifølge artikkel 4.1 å:

⁴ Forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet

⁵ Forskrift av 7. desember 1990 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

⁶ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

- a) fastsette felles krav og prinsipper for driftssikkerhet,
- b) fastsette felles driftsplanleggingsprinsipper for samkjøringsnettet,
- c) fastsette felles prosesser og strukturer for lastfrekvensregulering,
- d) sikre forutsetningene for å opprettholde driftssikkerheten i hele Unionen,
- e) sikre forutsetningene for å opprettholde frekvenskvalitetsnivået for alle synkronområder i hele Unionen,
- f) fremme samordningen av systemdrift og driftsplanlegging,
- g) sikre og forbedre gjennomsiktigheten og påliteligheten av opplysningene om driften av transmisjonsnettet,
- h) bidra til en effektiv drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter SO GL og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med SO GL artikkel 6.2 og 6.3, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

Reguleringsmyndighetene skal etter SO GL artikkel 6.7 treffe beslutninger om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter SO GL artikkel 11.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter SO GL artikkel 11.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av TSOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på bilateralt eller multilateralt nivå skal som et minimum sendes på høring i de berørte EØS-landene.

TSOene, som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder, skal etter SO GL artikkel 11.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

Forslaget til metoder skal etter SO GL artikkel 6.6 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene til forskriften.

Metoden utarbeidet etter SO GL artikkel 67.1 skal benyttes for å utarbeide felles året-før-nettmodeller ut fra de individuelle nettmodellene som er fastsatt i samsvar med artikkel 66.1. Metoden skal ta hensyn til, og om nødvendig utfylle, driftsvilkårene i metoden for felles nettmodell som er utarbeidet i samsvar med CACM artikkel 17 og FCA artikkel 18 når det gjelder følgende faktorer:

- a) Frister for innsamling av individuelle året-før-nettmodeller, for å slå dem sammen til en felles nettmodell og for å lagre de individuelle og felles nettmodellene.
- b) Kvalitetskontroll av de individuelle og felles nettmodellene for å sikre at de er fullstendige og konsekvente.
- c) Korrigering og forbedring av individuelle og felles nettmodeller, og gjennomføring av minst kvalitetskontrollene nevnt i bokstav b) over.

Metoden utarbeidet etter SO GL artikkel 70.1 skal benyttes for å utarbeide felles dagen-før- og intradag-nettmodeller ut fra de individuelle nettmodellene, og for å lagre disse. Metoden skal ta hensyn til, og om nødvendig utfylle, driftsvilkårene i metoden for den felles nettmodellen som er utarbeidet etter CACM artikkel 17 og FCA artikkel 18 når det gjelder følgende faktorer:

- a) Definisjon av tidsstempler.
- b) Frister for innsamling av individuelle nettmodeller, for å slå dem sammen til en felles nettmodell og for å lagre de individuelle og felles nettmodellene. Fristene skal være forenlige med de regionale prosessene som er fastsatt for å forberede og aktivere korrigerende tiltak.
- c) Kvalitetskontroll av de individuelle nettmodellene og den felles nettmodellen for å sikre at de er fullstendige og konsekvente.
- d) Korrigering og forbedring av individuelle og felles nettmodeller, og gjennomføring av kvalitetskontrollene som nevnt i bokstav c) over.
- e) Håndtering av ytterligere opplysninger om driftsordninger, for eksempel verninnstillinger eller systemvern, enlinjeskjemaer og konfigurasjon av koplingsstasjoner for å håndtere driftssikkerheten.

Godkjenning

Forslag til metoder for felles nettmodeller etter SO GL artikkel 67.1 og 70.1 skal etter SO GL artikkel 6.2 godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene i EØS.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter SO GL artikkel 6.7 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a), skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder om utøvelsen av systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen, og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av SO GL.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 11. juni 2018 kom de berørte reguleringsmyndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Det er RMEs vurdering at metoden er tilstrekkelig beskrevet og at detaljeringsgraden i metoden er tilstrekkelig balansert. De kontroller som skal gjøres etter metoden er også tilstrekkelige.

RME vurderer at forslaget til metode tar hensyn til og utfyller driftsvilkårene i metoden for felles nettmodell som skal utvikles etter CACM artikkel 17 og etter FCA artikkel 18.

RME vurderer at metoden på en tydelig måte redegjør for hvilken nettinformasjon som skal inkluderes i nettmodellen, samt hvordan nettmodellene skal anvendes. Vi vurderer også at metoden møter kravene om oversendelse av nettmodellen og lagring av denne. Videre vurderer vi metoden å være i tråd med målet om å bygge opp individuelle nettmodeller for alle TSOer som videre skal kunne settes sammen til en felles nettmodell. RME mener det er viktig at disse prosessene er standardiserte slik at RSCen og TSOen på en effektiv og god måte skal kunne sette nettmodellene sammen og sikkert koordinere driften. Metoden legger også opp til god kvalitetskontroll av nettmodellene, samt prosedyrer for korreksjon og forbedring av nettmodellene.

Formålet med forslaget om å etablere felles nettmodell er videre å sørge for felles informasjon om det sammenkoblede nettet for å fastsette kapasiteter på en koordinert måte, samtidig som driftssikkerheten ivaretas. RME vurderer at dette metodeforslaget vil gi mer presis og konsistent informasjon om driftsgrenser og forventete lastforhold i ulike deler av det sammenkoblede nettet. Forslaget vil derfor legge til rette for mer effektiv bruk av transmisjonsnettet og bedre håndtering av uregulerbar kraftproduksjon.

RME forutsetter at Statnett sender endrede retningslinjer på høring, dersom metoden endrer hvordan Statnett utøver systemansvaret.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i SO GL. Kravene i SO GL artikkel 6.6 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget er i tråd med SO GL artikkel 67.1 og artikkel 70.1 og kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag for felles nettmodell i henhold til SO GL artikkel 6.1 og 6.2 og energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a). Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tore Langset
direktør

Tiril Henriksen Norvoll
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg

Metodeforslag fra Statnett datert 9. september 2021

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.